



SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Siera ražošanas un patēriņš 2009.-2013.gadā

2009. – 2013.gads

Livija Brūvere

Mg.soc.,mg.ing.

08.10.2014

1



PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA



EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2014/14, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Siera ieguvei izlietotais piens (tūkst.tonnas; CSP)



- Palielinājums pēdējo 5 gadu laikā par 43%
- Siera ražošanai tiek izlietota aptuveni 1/3 no kopējā pārstrādātā piena apjoma
- Pēdējos gados pieaug pilnpiena sieru ražošanas apjoms

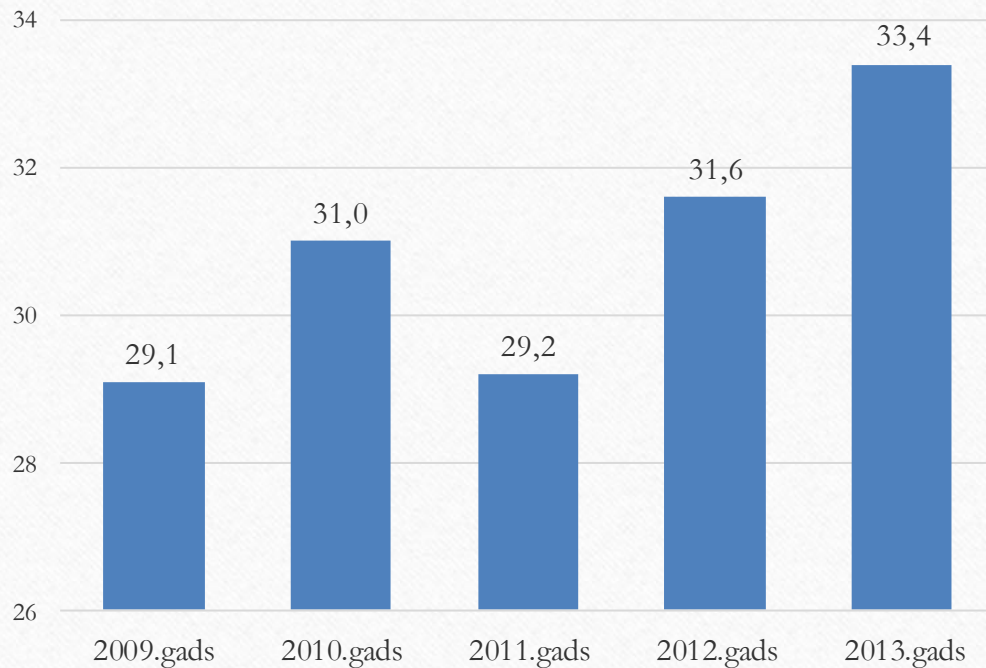
Siera ražošanas apjoms

(tūkst.tonnas; CSP)

Mājražotāji:

2012.g. – 1 110 t

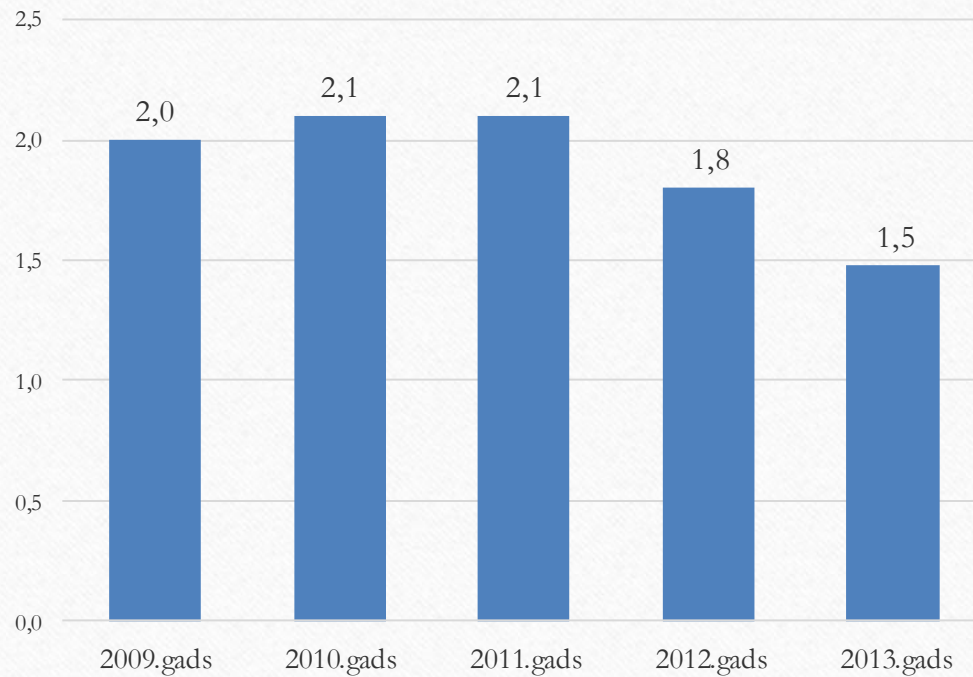
2013.g. - 858 t



- Siera ražošanas kopējais apjoms kopš 2011.gada pieaug
- 2013.gadā siera ražošanas apjoms pieaudzis par 6% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (jauni siera veidi un jaunas ražotnes)

Kausētā siera ražošanas apjoms

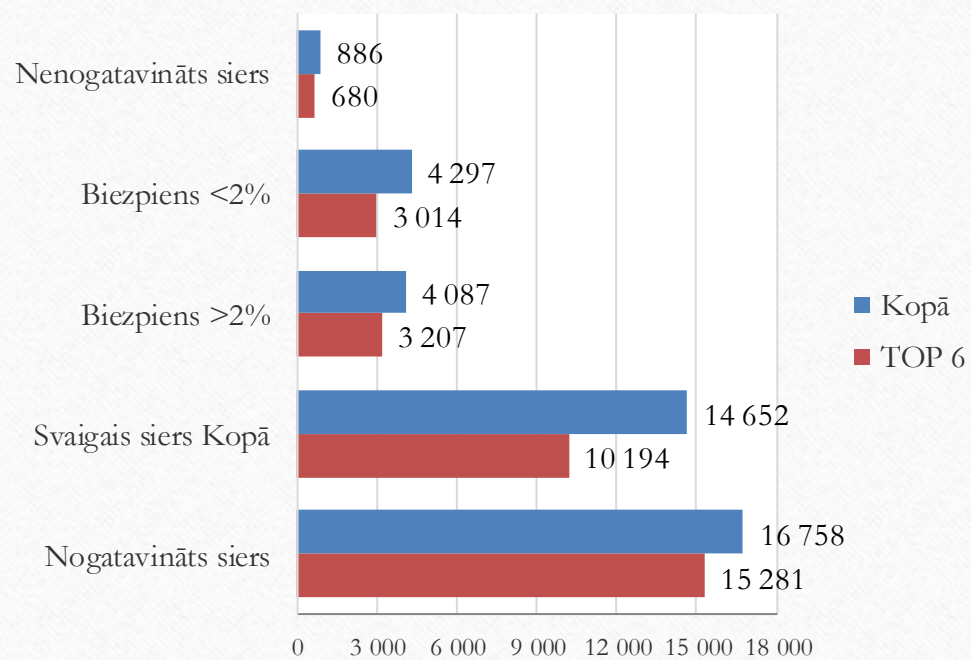
(tūkst.tonnas; CSP, LPCS)



- Kausētā siera ražošanas apjoms valstī pakāpeniski samazinās – pēdējo 5 gadu laikā par 17%

Siera ražošana 2012.gads

TOP 6 uzņēmumi* (tonnas/CSP)



- **Nogatavinātais siers:** Cesvaines piens, Jaunpils pienotava, Limbažu piens, Preiļu siers, Rīgas PK, Smiltenes piens
- **Nenogatavinātais siers:** Latgales piens, Rīgas PK, Rīgas piensaimnieks, Straupe, Tukuma piens, Valmieras piens
- **Biezpiens >2%:** Jaunpils pienotava, Rīgas PK, Straupe, Talsu piensaimnieks, Tukuma piens, Valmieras piens
- **Biezpiens <0.5%:** Elpa. Rīgas PK, Smiltenes piens, Talsu piensaimnieks, Tukuma piens Valmieras piens
- **Svaigais siers:** Latgales piens, Mālpils piensaimnieks, Preiļu siers, Rankas piens, Rīgas PK, Trikātas siers

* Uzņēmumi alfabēta secībā

Piena produktu pārstrādes uzņēmumi – siera ražotāji (Vidzeme)

Ar piena pārstrādes
uzņēmumiem
bagātākais novads

- **AS «Cesvaines piens»:** piena produkti sortimentā; 7 siera veidi – Cesvaine 3 veidi, Kūpinātais, Holandes 2 veidi, Pikantais, *Alpu, Mimoleta (Exports - Francija)*
- **AS «Lazdonas piensaimnieks»:** piena produkti sortimentā; Baltais biezpiena (ar piedevām), Ķīmeņu siers
- **AS «Limbažu siers»** - Puscietaie sieri 4 veidi, t.sk.Krievijas; Filadelfijas; Exp:Krievija – publiskota informācija, bet par realizāciju informācijas nav
- **AS «Rankas piens»:** piena produkti sortimentā, 13 veidu siers – Rankas, Rankas BLUE, Baltais, Kleo, Rankas Jāņu siers, Mednieku, Dzērbenes, Kausētais, Valmieras, Ženēvas, Krievijas, Holandes, *Exports - Krievija*
- **AS «Rīgas piena kombināts»** - piena produkti sortimentā, Svaigais/kausētais siers «Rasa» (ar piedevām), aktualitāte: saldējums,
- **AS «Smiltenes piens»:** piena produkti sortimentā, Holandes, Bakšsteins, Krievijas, Latvijas, Ugličas, Maasdamer, kausētais siers «Azaid», Exp. ~19%, Krievija, Igaunija, Vācija, Izraēla, ASV
- **AS «Valmieras piens»:** piena produkti sortimentā, Kamambērs, Lapzemes, Ķīmeņu siers

Piena produktu pārstrādes uzņēmumi – siera ražotāji (Vidzeme)

- **SIA «Malevss» «Sierštele»** - Mīkstie sieri (22 veidi)
- **SIA «Mālpils piensaimnieks»** - piena produkti sortimentā, Holandes, Rīgas siers, Bingo, Mālpils (ar piedevām), Kūpinātais siers, Brinza, Sulugumi
- **SIA «Rīgas piensaimnieks»** - piena produkti sortimentā kausētais siers «Dzintars», svaigais siers «Kārums», mājas siers, saldie biezpiena sieriņi/deserti
- **SIA «Siera ražotne»** - Zaļais siers, Siers ar ķiplokiem
- **PKS «Straupe»** - piena produkti sortimentā Ķīmeņu, Jāņu siers, Siers ar dillēm

Piena produktu pārstrādes uzņēmumi – siera ražotāji (Zemgale)

- **AS «Jaunpils pienotava»** - (K «Piena ceļš») Zelta, Jaunpils, Bauskas, Kurzemes, Zemnieku, Diplomāts, Olimps, Jaunpils fetiņa, Pikantais, Pavasaris, Spēkavīrs, Exp: Krievija, LT, Vācija, Izraēla, ASV, Anglija
- **AS «Tukuma piens»** (Igaunija) – piena produkti sortimentā, Baltais, Eko, bifido, Latvijas standarts, Grieķu jogurts, Balance. Imunella, Oga, saldie biezpiena sieriņi
- **SIA «Latvijas piens»** - Trikantālers (5 veidi), Pats, Krievijas, Holandes, Siera bumbas, Exp: Zviedrija
- **DK «Daugava»** (40.3% Krievija) – 3 siera šķirnes, līgumi ar Kaļiņingradu, Sanktpēterburgu, Maskavu
- **SIA «Jēkabpils piena kombināts»** (Lietuva) – piena savākšana
- **SIA «Degoles pienotava» «EDAKS»** (K) –piena produkti sortimentā, Muižas siers (sortiments 10 veidi ar piedevām)


Piena produktu pārstrādes uzņēmumi – siera ražotāji (Kurzeme)

Stabilitāte
ražošanas procesā

- **AS «Talsu piensaimnieks»** - Talsu ritulis 6 veidi, Deviņkalnu siers 2 veidi
- **SIA «ELPA»** - Mīkstais Kazdangas siers 4 veidi, (puscietā kazas siera ražošanas iniciatori – šobrīd ražošana deleģēta kazkopjiem)
- **SIA «Kalnu piens»** (Lietuva) : Kalnu siers (mīkstais), atsāka darbību 2011.g. – ražo nevienmērīgi, produkcija pieejama periodiski reģiona teritorijā)
- **PLPKS «Dundaga»:** Mīkstais siers «Mare» , Taizelis, knapsieriņš, ķimeņu, kūpinātie sieri

Piena produktu pārstrādes uzņēmumi – siera ražotāji (Latgale)

- **AS «Latgales piens»** : Tējas siers 5 veidi, kūpinātais siers, kausētais siers, saldie biezpiena sieriņi; realizācija - *Elvi, Beta, Mego, Rimi, firmas veikali*
- **AS «Preiļu siers»**: 3 siera šķirnes (Preilis, Čeders, Baltija – siera izstrādājums)
- **SIA «TRY»** - Latgales siers 3 veidi, 2014.g.vasarā ražošana pārtraukta, augstas pārdošanas izmaksas

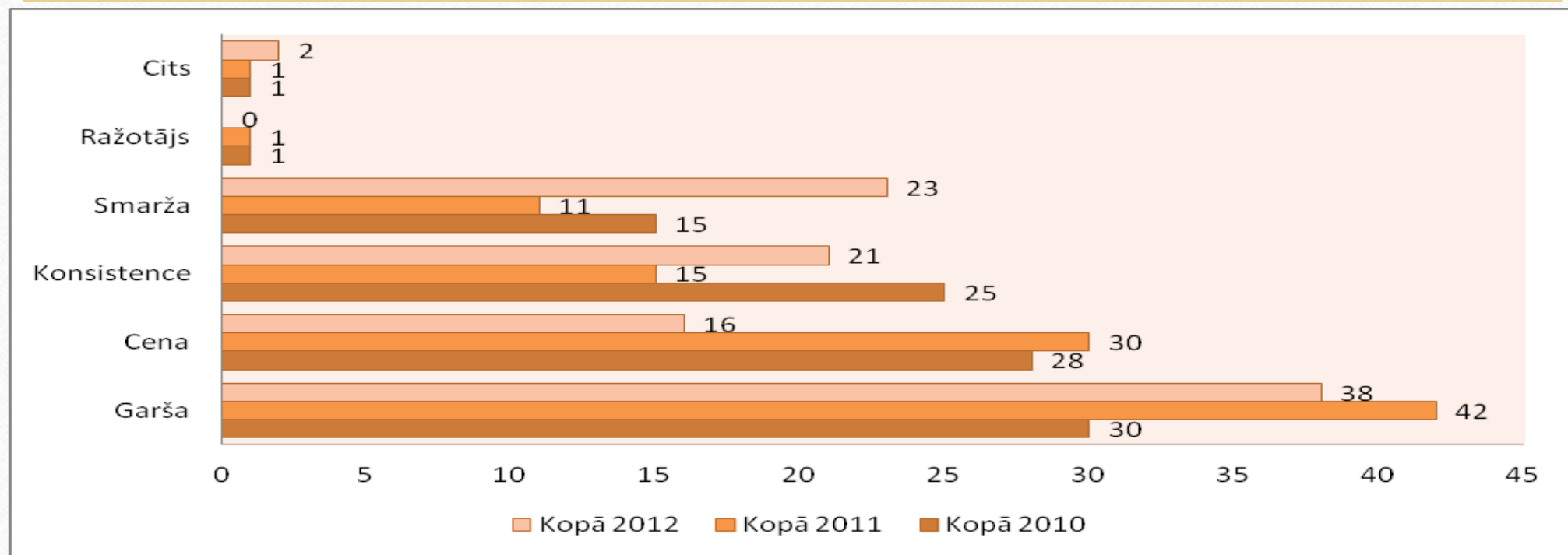


**Stabilitāte ražošanas
procesā**

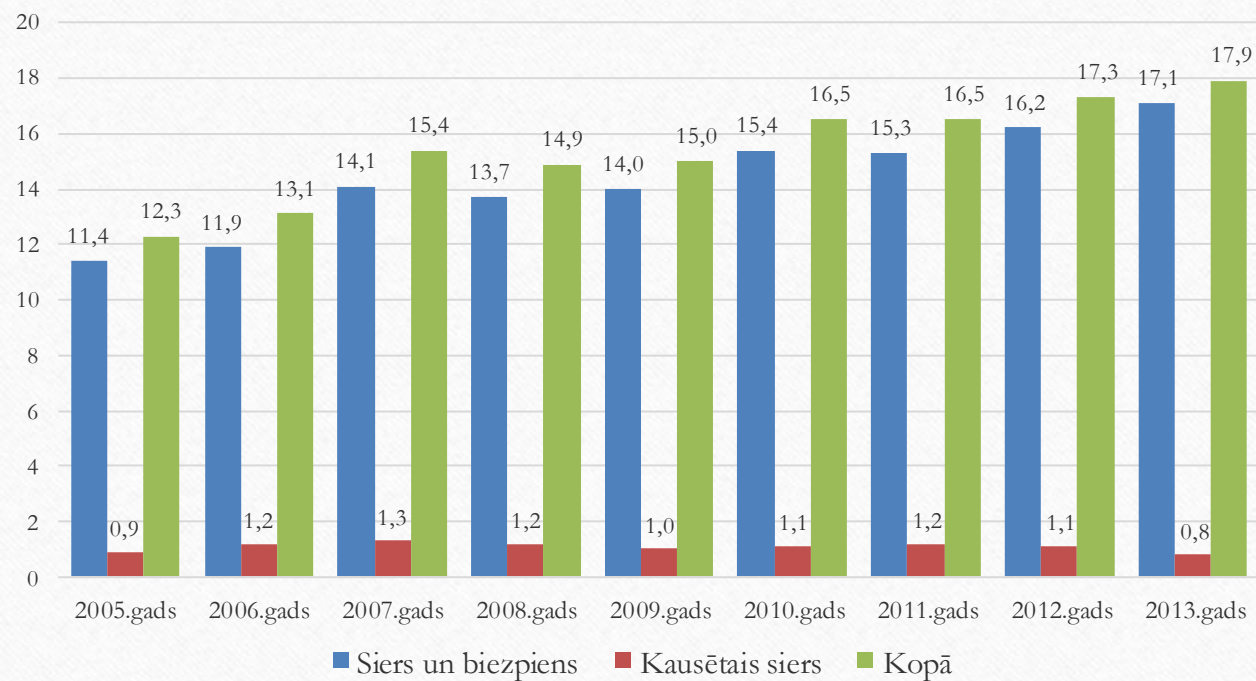
Jaunumi 2013.gadā

- **AS «Smiltenes piens»: Maasdamer**
- **SIA «Degoles pienotava» «EDAKS» – Muižas siers ar tomātiem**
- **SIA «Mālpils piensaimnieks» – Sulugumi, Dillīte, Pipariņš**

Kritēriji, pēc kuriem iegādājas sieru (2010.-2012.gada pētījums)



Siera patēriņš (kg/iedz; aprēķini pēc CSP/LPCS datiem)



- Siera patēriņa statistika iekļauj gan sietos, gan mīkstos un nenogatavinātos sierus un biezpienu
- Kopš 2008.gada siera patēriņš iedzīvotājiem regulāri pieaug
- Kausēto sieru patēriņš ir ap 1kg, kas pēdējos gados samazinās
- Kopējā daudzumā kausēto siera patēriņa īpatsvars ir stabils un neliels 5-9%

2014.gada aktualitātes

- Atsāk darbu AS «Limbažu siers» (sākotnēji «Limabažu piens) (2013.g.decembris);
- Atsāk ražošanu AS «Trikātas siers» - Karaliskais siers, Ķīmeņu siers – vasarā darbu pārtrauc;
- Uzņēmumi strādā ar nepilnu jaudu (60-80%)
- Nepietiek piens, ievērojama daļa iepirkta piena tiek eksportēta nepārstrādātā veidā
- Iepirkuma cenas līdzinās pašizmaksai
- Slēdz Krievijas eksporta tirgu;
- Eksporta tirgus meklējumi: Darbojas muitas ūnija: Krievija/ Baltkrievija/ Kazahstāna
- Prognozē Baltkrievijas eksporta tirgus atvēršanu (industriālais produkts)
- Prognozē Ķīnas eksporta tirgus atvēršanu

Secinājumi

- Katram ražotājam sava niša, savs pircējs
- Reģionu robežās galvenais noieta tirgus
- Nišas produktiem lielāks pieprasījums
- Industriālie produkti – noieta apjomi nelieli
- Siera tirgū – svarīgākais – zemāka cena
- Eksporta tirgus meklējumi
- Lielāko piena produktu ar pievienoto vērtību sastāda pozīcija siers un biezpiens
- 2009 - 2013.gadā piena produktu kopējais ražošanas apjoms ir palielinājies vidēji par 10% gadā

Secinājumi par situāciju 2009. – 2013.g.

- Ir stabilizējušies siera lietošanas paradumi – tiek izvēlētas atšķirīgas siera šķirnes ikdienā, un svētkos, lielāka nozīme tiek pievērsta kvalitātei, kas ietekmējusi siera ražotāja nozīmi iegādājoties sieru
- Ikdienas maltītei visbiežāk izvēlētie sieri ir Krievijas, Holandes un kausētie sieri sortimentā, pēdējo gadu laikā plašāku popularitāti guvuši kūpinātie un svaigie sieri, popularitāti atguvis Mālpils un Talsu ražotāju piedāvājums
- Svētku maltītei izvēlēto siera sortimentā stabilu vietu tajā ieņem Trikantālers, Monterigo, Latvijas un sieri, pēdējā laikā arvien nozīmīgāka vieta svētku maltītē ir ierādīta Kazas piena sieram
- Visplašāko siera sortimentu uzturā lieto Rīgas reģiona respondenti, tālāko reģionu respondentu vidū populārākas ir vietējā reģiona ražotāju siera šķirnes, izņemot Monterigo, Muižas, Trikantālera un Kazdangas ražotāju sierus

Paldies par uzmanību!